

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΒΒΑΔΑ. 1) "Εγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Νικάνδρον Φιλάδελφον—Γεωργιάδην πρῶτον γυμνασιάρχην Χίου, Ἀνάτυπον ἀπὸ «Τὰ Συμαϊκά», τ. Γ' (1977) σ. 203—235. - 2) Περιπτώσεις Ἐπαγγελματικῆς μαθητείας ἐν Χίῳ (17.—19 αἰ.), Ἀνάτυπον ἀπὸ τὰ «Χιακὰ Χρονικά», τ. Η' (1976) σ. 4—16.

Ἐνα δεῖγμα τῆς μεγάλης ὠφελείας, πού δύνανται νὰ παράσχουν αἱ τοπικαὶ βιβλιοθήκαι μὲ τὴν εἰς αὐτάς συγκέντρωσιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν τοπικὴν περιοχὴν βιβλίων καὶ ἐγγράφων, παρέχουν αἱ ἐν ἐπικεφαλίδι μικραὶ ἐργασίαι. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Χίου, εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς ὁποίας σημαντικὴ καὶ μακρὰ — ἔργον βίου — εἶναι ἡ συμβολὴ τοῦ Σ. Καββάδα, τοῦ ἐμπνευσμένου αὐτοῦ ἐργάτου τῆς Παιδείας καὶ τῆς τοπικῆς Ἱστορίας, εἶναι πηγὴ ἀνεξάντλητος πληροφοριῶν, πού διαφωτίζουν τὸν βίον τῶν παλαιότερων κατοίκων τῆς πατρίδος μας καὶ τὰς συνθήκας τῶν παλαιότερων ἐποχῶν. Ἦδη ὁ συγγραφεὺς ἔχει δημοσιεύσει ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Χίου ἐνδιαφερούσας ἐργασίας ποικίλου περιεχομένου διὰ τὸν βίον τῶν κατοίκων τῆς Χίου παλαιότερων ἐποχῶν, αἱ παροῦσαι δὲ ἀποτελοῦν συνέχειαν ἐκείνων.

Εἰς τὴν πρώτην τῶν μελετῶν τούτων ὁ συγγραφεὺς σταχυολογεῖ ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας τῆς Χίου τῶν ἐτῶν 1839—1842 στοιχεῖα διαφωτίζοντα τὸν πόθον τῶν κατοίκων τῆς νήσου νὰ ἀνασυστήσουν τὴν παλαιὰν ἐνδοξὸν προεπαναστατικὴν Ἀνωτέραν Σχολὴν τῶν καὶ τὰς διασυνδέσεις τῶν δημογερόντων πρὸς ἐπιφανεῖς πλουσίους Χίους δρώντας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους τῶν, καὶ εἰς πλείστας πόλεις τοῦ Ἐξωτερικοῦ, Σμύρνην, Ὀδησσόν, Λιβόρνο, Μασσαλίαν, Λονδίνον, ἐκ τῶν ὁποίων ἐδέχοντο ἡθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑποστήριξιν. Ἐκ τῶν εἰδήσεων διαφωτίζεται ὁ τρόπος τῆς προσλήψεως καὶ ἀμοιβῆς τῶν διδασκάλων καὶ οἱ ὅροι τῆς ἐργασίας τῶν. Ἰδιαιτέρως ἐκ τῶν στοιχείων παρέχεται εἰκὼν τῆς μορφώσεως, τοῦ ἥθους καὶ τῆς προσφορᾶς τοῦ Γυμνασιάρχου Νικάνδρου Φιλadelphou - Γεωργιάδου, ὑπηρετήσαντος ἐπὶ τριετίαν εἰς τὸν τόπον, ὁ ὁποῖος ὁμως ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῆ καὶ νὰ ἀπέλθῃ παρὰ τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ τόπου λόγῳ μικροψύχων ἀντιδράσεων, οἰκείων ἀτυχῶς τῇ Ἑλλάδι καθ' ἅπαντας τοὺς χρόνους. Τὰ σταχυολογούμενα ἐν τέλει ἀποσπάσματα τῶν λόγων καὶ δημοσιευμάτων του παρέχουν εἰκόνα τῆς μορφώσεως καὶ τοῦ ἥθους τοῦ γυμνασιάρχου ἐκείνου.

Εἰς τὸ δεύτερον δημοσίευμα παρατίθενται ἐνδιαφέροντα νοταριακὰ ἔγγραφα συνταχθέντα καὶ ἀναφερόμενα εἰς τὸν παλαιότερον βίον τῶν κατοίκων τῆς νήσου τῶν 17.—19. αἰῶνων, δεικνύοντα τοὺς ὅρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους οἱ νέοι προσελαμβάνοντο ὡς μαθητευόμενοι πρὸς ἐκμάθησιν τέχνης καὶ ἄσκησιν ἐπαγγέλματος. Αἱ τέχναι πρὸς ἐκμάθησιν πού ἀναφέρονται εἰς τὰ δημοσιευόμενα ἔγγραφα εἶναι ἡ Ἀγγειοπλαστικὴ, Οἰκοδομικὴ, Σιδηρουργικὴ, Παπλωματικὴ, ἢ Παπαδικὴ καὶ τὰ Γράμματα. Ἐπίσης παρατίθενται ἔγγραφα ἀποσπασματικῶς, ἐξ ὧν καταδεικνύεται ἡ ὑπαρξίς εἰς χωρῖα διδασκάλων κατὰ τοὺς αἰῶνας 17.—19. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν νοταριακῶν ἐγγράφων τῶν παρελθόντων αἰῶνων θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διδάξῃ ἐπὶ ποίας τροχιάς ἐκινεῖτο ἡ γλῶσσα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας καὶ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς ἀσφαλῆ συμπεράσματα διὰ τὴν λογίότητα τοῦ λόγου πρὸς τὴν ὁποίαν στρέφεται ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς συνεχῶς.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΡΩΓΟΥΝΤΖΟΣ